

El silenci és complexitat

TRES LLIBRES, CARREGATS DE VEUS,
QUE TENEN COM A PROTAGONISTA PRINCIPAL EL SILENCI.

Dídac P. Lagarriga

Escriptor

Parlar de silenci, encara que sigui a través del llenguatge escrit, no defuig les contradiccions. El mateix silenci, la seva pràctica, tampoc no les defuig. Però, cal evitar les contradiccions? No és això, viure? El valor de la coherència portada als extrems ens fa rebutjar la contradicció en lloc d'assumir-la. Acollir la pluralitat no és només reconèixer l'alteritat, també implica la capacitat d'acceptar que l'entramat de vida és sempre múltiple. Aïllar-nos en les nostres exclusives singularitats, idees i opinions alimenta l'ansietat, la por, l'odi... Benvinguda la contradicció quan ens empeny a rebre la pluralitat!

Una pluralitat, per exemple, que difumina límits: sempre hi ha alguna cosa més. El silenci és un d'aquests àmbits on acceptar la contradicció és contenir la pluralitat: silenci com a absència i plenitud; repressió i alliberament; insult i elogi; espai on entrar i alhora intangible... Es fa gairebé impossible triar

un dels seus vessants i no emportar-nos la seva plenitud complexa. El silenci imposat, sigui per motius pedagògics o polítics, i el silenci buscat, que sol acompanyar un procés espiritual, són dues cares de la mateixa moneda? I, si ho són, com es poden equilibrar? Parlar del silenci ens pot ajudar a entendre una mica més aquesta complexitat.

“Quan vaig començar no tan sols a tornar-me més callada, sinó també a estimar el silenci i a voler entendre'l i perseguir-lo, tant a la teoria com a la pràctica, no vaig tenir la sensació d'estar fugint de res. Al contrari, volia més. Ho tenia tot i no era suficient. El silenci és per a mi un complement de la vida social, dels amics i de les èpoques de profunda satisfacció emocional i professional, no un rebuig de totes aquestes coses”. *Viaje al silencio* (Alba) és una excel·lent mescla d'autobiografia, assaig i llibre de viatges de l'escriptora anglesa Sara Maitland. Hi descriu el seu recorregut vital, que comença per adonar-se que tot el que havia fet fins aleshores està molt

lluny del que entenem per silenci: “Era anglocatòlica, socialista i feminista. Potser l'única relació entre totes aquestes coses és la quantitat de soroll que fan”. Per a l'autora, adonar-se d'això és una despulla vital que l'endinsa en un silenci no exempt de contradiccions, vinculat sempre a un gran nombre de llocs, persones i lectures que fan del seu llibre un valuós testimoni teòric i pràctic sobre aquesta necessitat de silenciar-nos.

La compilació de veus plurals també es fa palesa al llibre *Història del silenci. Del Renaixement als nostres dies* (Fragmenta en català i Acantilado en castellà), de l'historiador francès Alain Corbin. Veus, especialment, d'escriptors i pensadors –homes i dones– que han fet del silenci un dels grans temes al llarg dels segles. “Massa sovint la història ha pretès explicar. Quan aborda el món de les emocions, li falta, a més a més, i sobretot, fer-nos sentir; particularment quan els universos mentals han desaparegut. És per això que són indispensables un gran nombre de citacions reveladores.

Tan sols aquestes citacions permeten al lector comprendre la manera en què els individus del passat han experimentat el silenci”, escriu Corbin com a introducció.

I és precisament amb aquesta mateixa intenció d’acollir “un gran nombre de citacions reveladores”, com diu l’historiador francès, que un altre autor, Ibn Abi ad-Dunya, va elaborar el seu tractat *Le livre du silence* (Nawa). Compost fa més de mil anys a Bagdad, i traduït ara al francès, és un recull de gairebé vuit-centes citacions on el mateix autor no va escriure ni un sol mot, i va deixar parlar únicament a profetes, místics i savis –no tan sols de l’islam, sinó també de les altres tradicions abrahàmiques– sobre aquesta qüestió. “Ibn Abi ad-Dunya ens proposa el seu recull sense prefaci, ni pròleg, ni comentaris. No menciona ni la data d’escriptura, ni les raons que el van portar a compon-

**PARLAR DE SILENCI,
ENCARA QUE SIGUI A
TRAVÉS DEL
LLENGUATGE ESCRIT,
NO DEFUIG LES
CONTRADICCIONS. EL
MATEIX SILENCI, LA
SEVA PRÀCTICA,
TAMPOC NO LES
DEFUIG.**

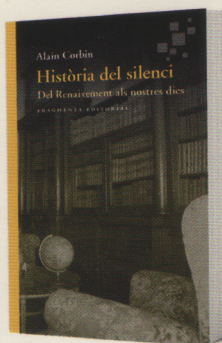
dre'l, ni el mètode que va adoptar per compilar, triar i classificar els textos. En aquest aspecte, va preferir *fer silenci*. Ens posa cara a cara amb els textos que li van ser transmesos i roman *sense veu*, com per suggerir-nos que les savieses i les màximes citades al seu recull són intemporals”, escriu a la introducció Karim Foudili, traductor de l’obra.

Tres llibres, doncs, que ens parlen del silenci en el vessant de recerca personal (Sara Mailland), històric (Alain Corbin) i moral (Ibn Abi Ad-Dunya), amb la característica comuna d’omplir-nos de veus i més veus. Contradicció assumible, inevitable probablement, quan ens acostem a una qüestió, la del silenci, immensament plural i diversa, amb gran capacitat d’acollir diverses definicions i aproximacions sense excloure’n cap, farcida de matisos i d’experiències, i, com a tal, intemporal i fins i tot essencial. D’aquella essència que ens remet a l’origen –el silenci abans de tota creació–, i també al final –quan tot calla. I entre aquests dos pols, una vida múltiple on el silenci es barreja, es contamina, es veu utilitzat i marginat, exaltat i oblidat, al servei dels egos més obscurs i alhora trampolí de llum. —

HISTÒRIA DEL SILENCI Del Renaixement als nostres dies

Alain Corbin

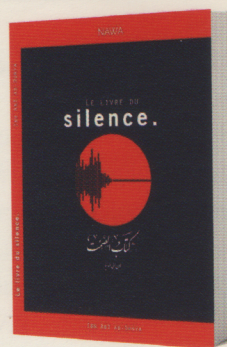
Editorial Fragmenta

LE LIVRE DU SILENCE

Ibn Abi ad-Dunya

Editorial Nawa

VIAJE AL SILENCIO

Sara Maitland

Editorial Alba

